

É
AZ
KISZER-
PALOTA

EVA-MARIA BAST

É
AZ
ÉKSZER-
PALOTA

Antoinette
és a drágakövek
csillogása

KOSSUTH KIADÓ

A fordítás alapja:
Eva-Maria Bast: *Der Schmuck Palast – Antoinette und das Funkeln der
Edelsteine*
Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2024

FORDÍTOTTA
Várnai Péter

SZERKESZTETTE
Fodor Zsuzsanna

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
Bürosüd
www.buerosued.de

ISBN 978-963-636-741-1

Minden jog fenntartva!

© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin, 2024
(Published with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó, 2025

© Hungarian translation Várnai Péter, 2025
Borítókép © Ildiko Neer / Trevillion Images

Előszó

Az alacsony, vékony nő még kisebbre húzta össze magát, miközben a két férfi mögött osont Párizs szűk utcáin. Az égen nem bújt elő a hold a felhők mögül, és a csillagok sem világítottak. Koromsötét volt, ami szelíd és bársonyos is lehetett volna, mint egy szerető anya védelmező ölelése, ma azonban az alvó városra telepedett sötétség hidegnek és fenyegetőnek hatott. *Az ég – gondolta Manon – valószínűleg ma behunyja a szemét az odalent, a földön zajló sok szörnyűség elől.*

Ha a sötétség miatt Manon kissé szorongott is, valójában jól jött neki, hogy alig van fény az utcákon. Ahol nincs világosság, ott annak is kisebb a veszélye, hogy meglátják az embert. A naptár 1792. szeptember tizenegyedikét mutatott, és Franciaország királya többé már nem volt király. Egy hónapja, augusztus tizedikén forradalmárok ostromolták a Tuileriák palotáját, és megfosztották trónjától XVI. Lajost. Vele együtt bukott felesége, a gyűlölt és tékozló *osztrák nő*, Marie Antoinette is. A király elvesztette a hatalmát, Franciaország pedig káoszba süllyedt. Ezekben a napokban, amelyekben mindenki a saját életét féltette, a koronaékszerek

és a védelmük szinte senkit sem érdekelt. Kivéve azt a nőt és azt a két férfit, akik úton voltak a Louis-François XV. téren álló Hôtel du Garde-Meuble-be, ahol a koronaékszereket őrizték.

Az Hôtel du Garde-Meuble az az intézmény volt, amelyet 1663-ban XIV. Lajos és Colbert, a pénzügyminisztere azzal a céllal alapított, hogy innen rendezzék be a királyi rezidenciákat, és itt restaurálják a bútorokat. Időközben azonban nemcsak a bútorok kerültek ide, hanem itt őrizték a koronaékszereket is. Minden hónap első keddjén meg lehetett tekinteni őket. Manon minden alkalommal eljött ide, hogy lássa a csodás kincseket, és lassanként átfogó, mély ismeretre tett szert a koronaékszerekről, amelyek nem kevesebb darabból álltak, mint kilencezer gyémántból, ötszáz igazgyöngyből és ötszáz más drágakőből. Manont leginkább a Bleu de France nyűgözte le, amely – amint azt ő időközben megtudta – a világon valaha talált legszebb gyémántok egyike. A szíve mindig hevesebben vert, valahányszor a koronaékszereket nézegette, és arra gondolt, milyen régiek az előtte fekvő, csodásan és ígéretesen csillogó drágakövek. Közülük némelyek már sok-sok évszázada ékszerkollekciónak alkottak, hiszen a gyűjteményt I. Ferenc még 1530-ban alapította és vetette leltárba, jóval azelőtt, hogy a Napkirály jelentősen bővítette volna. Egyes darabjai nagyon kalandos módon kerültek a francia korona birtokába, a legjelentősebb

uralkodók viselték őket, és ma este hozzá, a szegényes külvárosban élő Manon Plisset-hez fognak kerülni. Az észbontó gondolattól azonnal felgyorsult a szívverése. *Hiszen Franciaországban teljes a felfordulás, a kincsekre senki sem fordít figyelmet – adódhatna ennél kedvezőbb pillanat az ékszereknek az eltulajdonítására?*

Manon annyira a gondolataiba merült, hogy nem figyelt az útra. Elfelejtette, hogy a teret, amelyen az Hôtel du Garde-Meuble áll, árok veszi körül, amibe félig belelépett, és megrándult a lába. A bokájába szűrő fájdalom hasított, ami villámgyorsan egészen a térdéig szaladt. Az utolsó pillanatban sikerült a torkából kitörni készülő sikolyt elfojtania, és halk szitkozódássá szelídítenie. De még ez is túl soknak bizonyult.

Paul, a kis csapat vezetője azonnal felé fordult:

– Kussolj! – sziszegte. – Tudtam én, hogy rossz ötlet magunkkal hozni egy nőt!

Paul Miette együtt ült Manon jelenlegi szeretőjével, Pierre Deslandes-dal a La Force börtönben. A közelmúltban elkövetett szeptemberi gyilkosságok zavargásai közepette – amelyeket a forradalmárok a bebörtönzött politikai ellenfeleik és más foglyok ellen elkövettek – a két férfinak sikerült megszöknie, és Paul azt az értékes információt hozta magával a börtönből, hogy a koronaékszereket alig őrzik. A következő napokban sokszor elmentek a helyszínre, és meggyőződtek arról,

hogy igaz, amit a börtönben beszéltek. Paul és Pierre biztos volt benne, hogy nagyon egyszerű lenne betörni az épületbe, és ellopni a koronaékszereket.

– Csak elfelejtettem, hogy a Louis-François XV. teret árok veszi körül. Ez veled is megtörténhetett volna – sziszegte Manon a kísérőjének.

Paul morgott valamit, amit nem lehetett érteni.

– Hallgassatok! – szólt rájuk Pierre. – Különbem még észrevesz minket a nemzetőrség. Vitatkozásra most végképp nincs időnk.

Manon odapillantott a kapuházra, amelyben a nemzetőrség egysége állomásozott. Férfiakat látott a lámpa fényénél, egy asztal körül ültek és beszélgettek. *Ez jó* – gondolta. Biztos volt benne, hogy nem fogják magukra vonni a figyelmet. Az Hôtel du Garde-Meuble két oldalán elhelyezett, halványan fényt adó egy-egy lámpás kivételével nem volt világítás a környéken. Ha elkerülik a két fénycsóvát, a nemzetőrök nem vehetik észre őket. A nemzetőrségnek amúgy is rendezetlennek és zavarodottnak kell lennie. A Garde-Meuble-t hosszú ideje vezető igazgatót tizenkét napja kivégezték, és a jelentős intézmény élére egy festőt helyeztek. Egy bizonyos Jean-Bernard Restout-t, aki tavaly leltárt készített a koronaékszerekről, és az értéküket huszonnégy millió livre-ben határozta meg. Ez egy óriási összeg. Manon szíve megint szaporábban kezdett verni, amikor felértek az első emeletre, és az itt elhelyezett, lezárt kamra

szekrényeiben és ládáiban őrzött kincsekre gondolt.
Hamarosan az övéi lesznek.

*

Nem jött álom Jean-Bernard Restout szemére. A feladat, amellyel az új belügyminiszter, Jean-Marie Roland megbízta, roppant megtisztelő volt, neki azonban túl nagy falat. Leginkább azért, mert úgy érezte, hogy magára hagyták. Méltatlanul magára hagyták! Nem kisebb feladatot kapott, mint azt, hogy őrizze a koronaékszereket, és ezt alig egy tucat férfival kellene megoldania! Legalább ötször ennyi emberre lett volna szüksége. Amikor ma reggel bejött az Hôtel du Garde-Meuble-be, az őrt a legnagyobb döbbenetére mély álomban találta. Ráordított, mire a szegény férfi azonnal felriadt, és kihúzta magát ültében, mintha az egyenes tartással meg nem történtté tehetné az alvást. Restout leteremtette őt kötelességszegésért, jóllehet tudta, hogy az őt egyáltalán nem hibás. Egyhuzamban hatvan órát volt szolgálatban, mert a váltótársa megbetegedett, és Restout senkit sem tudott a helyére állítani. Ha híre megy, milyen rosszul őrzik az ékszereket, annak katasztrofális következménye lesz.

Restout fújtatva felhajtotta a takaróját, és felült. A gondolat nem hagyta nyugodni. Ő maga fog utánanézni, hogy minden rendben van-e. Utána leül az író-

asztalához, és megírja a sokadik panaszlevelét Monsieur Santerre-nek, a nemzetőrség főparancsnokának. Doucet szárnysegédnek is ír, szintén nem először, és felhívja a figyelmet a hiányosságra, mielőtt még késő lenne. Többet nem tehet.

Megcsókolta az alvó feleségét, aki az ő nyugtalan-ságából és álmatlanságából mit sem vett észre, aztán nesztelenül felkelt, hogy levegye a hálóruháját és felöltözzön az éjszakai útjához. Tíz perccel később kilépett a házból. Felnézett az égre, amelyen egyetlen csillag sem ragyogott.

*

– Itt mászunk fel a lámpaoszlopokra – döntötte el Paul, amint az épülethez értek.

– Nem túl veszélyes ez? – kérdezte Manon. – Aki felmászik oda, megvilágítja a lámpa fénye.

– Az utóbbi éjszakákon megfigyeltük, hogy a nemzetőrség csak óránként egyszer járőrözik. Két körjárat között pedig odabent kártyáznak – mondta Paul a kapuházra mutatva.

Az ablakokon kiszűrődő fényben látni lehetett, hogy az őrök még mindig vidáman beszélgetnek az asztal körül.

– És ha az egyik kinéz az ablakon? – aggodalmaskodott még mindig Manon.

– Mit láthat akkor? Egy sötét belső udvart, mert a lámpák szerencsére az épület másik oldalán vannak.

– Hát jó, legyen! – adta meg magát Manon.

Paul rávillantotta a tekintetét.

– Igazán kegyes a madame, hogy beleegyezését adja. Manon viszonzta a szemvillantást.

– Nem csak beleegyezésemet adom. Én is felmászom.

– Egy fészkes fenét! – válaszolta Paul. – Csak elbarmolnád nekünk a bulit. Már az előbb is majdnem elárultál minket a sikoltozásoddal.

Nem sikoltoztam! – akarta mondani Manon, de inkább hallgatott. Belátta, hogy a védekezésnek most nincs értelme. Váratlanul még segítséget is kapott Pierre-től.

– Engedd, hogy felmásson! – mondta Pierre. – Jobban csinálja, mint bármelyikünk.

– Jól van – morogta Paul –, de ha befuccsol a dolog, megnézhetitek magatokat. Én is felmászom, te pedig őrt állsz, Pierre!

Manon bólintott. Megtapogatta a zsebében az üveg-vágót, hogy biztos legyen benne, elég mélyen van, és nem fog kicsúszni. Aztán felhúzta és összecsomózta a szoknyáját, hogy mászás közben ne akadályozza. Ez illendő volt-e, vagy sem, e percben nem érdekelte. Amikor mászni kezdett, kiderült, hogy könnyűszerrel megy neki. Büszke volt a kicsi, inas, mégis izmos testére. Mindig bízhatott az erejében, és pontosan fel tudta

mérni, mire képes. Másodpercekkel később felért, és megállt az apró, keskeny kiszögellésen. A szoknyája zsebéből előhúzta az üvegvágót. Nagyon könnyen sikerült kivágnia az üveget, és kiemelnie, mielőtt az kiesett volna az ablakkeretből. Előbb az üveget tolta be az épületbe nagyon lassan, óvatosan, hogy össze ne törjön és zajt ne csapjon, odabent a falnak támasztotta, aztán bemászott a vágáson át, majd a kilincs elforgatásával bentről kinyitotta az ablakot. Ezután intett Paulnak, aki odalentről nézett fel rá, hogy jöhet utána. A férfi fűrgén mászni kezdett felfelé, Manon eközben hevesen kalapáló szívvel nézett körbe a sötét helyiségben. Annak az ajtónak, ott hátul, a kincstárba kellett vezetnie, ami zárva volt, de ez nem jelenthetett akadályt. Ekkor Paul is felért Manonhoz. Egymásra néztek, letörték a pecsétet, és kinyitották az ajtót. Egy ládákkal és vitrinekkel teli kis helyiségben találták magukat.

– Itt vannak a kincsecskék – dűnnyögte Paul.
– Csukd be az ajtót, utána meggyújhatom az olajlámpást!

Paul szerszámot húzott elő a zsebéből, gyors mozdulattal feltörte vele az egyik láda zárját, és felhajtotta a tetéjét. Manon levegő után kapkodott. A láda csordultig volt értékesebbnél értékesebb ékszerekkel. Paul két kézzel belemarkolt a kincsekbe, és elkezdte a zsebébe tölni őket.

– Csináld már te is! – mordult Manonra. – Nincs vesztegetni való időnk.

Manon felocsúdott a révült állapotából, és ő is nekifogott. Óvatosabban és tiszteletteljesebben, mint Paul tette, mégis eltökélten. El sem akarta hinni, hogy valóban a koronaékszerekbe markol bele.

*

Restout odaért az Hôtel du Garde-Meuble-höz. Boszúságára azt kellett látnia, hogy az őrség járőrözés helyett kártyázik a kapuházban. Tudta azonban, hogy nem tehet szemrehányást a férfiaknak. Mindannyian sokkal többet dolgoznak, mint kellene, igazán engedélyezhet nekik egy kis pihenőt. Úgy döntött, békén hagyja őket, és ő maga győződik meg arról, hogy minden rendben van-e. Mostanra már sokkal jobb érzése is volt ezzel kapcsolatban. Csak a felelősségtudat terhe űzte ki éjnek idején az ágyból. Ha majd az ellenőrzés után hazamegy, megteszi, amit elhatározott. Leül az íróasztalához, és nyomatékosan több támogatást követel.

Elővette a zsebéből a kulcsát, kinyitotta a bejárati ajtót, és felment a lépcsőn.

*

Manon éppen egy különösen pompás darabot akart a zsebébe csúsztatni, de félbehagyta a mozdulatot.

– Ez úgy hangzott, mintha odalent becsukódott volna egy ajtó.

Paul felemelte a fejét, és a fülét hegyezte.

– Igen – felelte. – Lépések hallatszanak a lépcsőházból. Az az első helyiségbe nyílik, mi az utolsón jöttünk be. Ha igyekszünk, kijutnunk időben – mondta.

Gyorsan eloltotta az olajlámpást, és kisurrant az ajtón.

Manon ösztönösen sietve lehajtotta a láda tetejét, és becsukta a kincseskamra ajtaját, hogy semmi ne utaljon azonnal betörésre, aztán Paul után nesztelenül az ablakhoz sietett.

*

Restout furcsa érzése visszatért, amint felért az első emeletre. Megállt, és fülelt. Mintha valami zajt hallatott volna az egyik hátsó helyiségből. Beleszagolt a levegőbe: *tényleg olajlámpás szaga terjeng?* Amilyen csendesen csak tudott, továbbsietett, helyiségről helyiségre járt, és mindenütt aprólékosan körbenézett. Semmi rendelleneset nem fedezett fel. A biztonság kedvéért minden szobában meggyújtott egy olajlámpást. Nyilván tévedett. Senki sincs itt. A kincseskamra ajtaját is zárva találta. Hogy biztos legyen benne, ott is minden rendben van, be akart menni, de hangos dübörgést hallott a lépcső felől.

– Ne mozduljon! – dörrent rá egy hang, és a következő pillanatban a nemzetőrség tagjaival találta szemben magát.

Miután felismerték az őrk, elképedten leengedték a fegyvereiket.

*

Lent az utcán Manon, Pierre és Paul egy falkiszögelés mögé bújt. Zihálva figyelték, hogy a nemzetőrök kiviharzanak a kapuházból, és rohanva az Hôtel du Garde-Meuble felé indulnak. Úgy tíz perccel később visszajöttek, és egy civil ruhás férfi is volt velük.

– Sajnálom, hogy megijesztettem magukat, mert fényt gyújtottam – hallották meg a szavait Manonék.
– Egyszeriben azonban nagyon furcsa érzésem támadt, és személyesen akartam meggyőződni arról, hogy minden rendben van.

– Nem gond, Monsieur Restout – válaszolta az egyik nemzetőr tisztelettudóan. – Az óvatosság soha nem árt, de nekünk nem tűnt fel semmi, ami gyanús lenne.

– Akkor jó éjszakát maguknak! – mondta a civil ruhás férfi.

– Jó éjszakát, Monsieur Restout!

Manon elfojtott egy kuncogást. Aki elől elmenekültek, nem kisebb személy, mint maga az intendáns volt. Miután Monsieur Restout eltűnt a sötét éjszakában,

a nemzetőrök pedig visszamentek a kapuházba, Manon, Pierre és Paul elosont. Ugyanolyan nesztelenül tették ezt, ahogyan jöttek. Egy idő után azonban a dévajságtól és örömtől hajtva futni kezdtek. Egyre csak futottak, ahogy a lábuk bírta. El a parkok és XV. Lajos szobra előtt, aki egykor ezt a teret létrehozatta. Délnek tartottak, aztán lefordultak a Szajnához, és néhány percig a folyó mentén haladtak. Paul lakásába érve a bevetetlen ágyára szórták a kincseiket, és testvériesen megosztottak rajtuk. Manon azonban azt a drágakövet nem tette a többi közé, amelyet utoljára elvett a ládából, hanem mélyen a szoknyája zsebébe rejtette. Egy hatalmas kék gyémánt volt. Egészen biztos egyelőre nem lehetett benne, de úgy sejtette, hogy a Bleu de France-t sikerült ellopnia.